Driehoek

Agendapunt X: Toekomst Oudejaarsvuur Floradorp

Vergadering:	5.1, 2, e **maart 2025**
Agendapunt:	**X**
Ingebracht door:	**Bestuur**
Behandelend ambtenaar:	5.1, 2, e **en** 5.1, 2, e

Gevraagd besluit

1. Kennisnemen van het sociaal-culturele aspect aan het Oudejaarsvuur in Floradorp;
2. Kennisnemen van het ingezette ‘normaliseringsproces’;
3. Kennisnemen van het verloop van afgelopen editie;
4. Kennisnemen van terugkerende complicaties;
5. Een besluit te nemen over de voorliggende opties;
    1. Het blijven faciliteren van het Oudejaarsvuur;
    2. Met ingang van dit jaar stoppen met faciliteren van het Oudejaarsvuur;
    3. Gefaseerd stoppen met het faciliteren van het Oudejaarsvuur.
6. Kennisnemen van de vervolgstappen, afhankelijk van de onder punt 5 gekozen optie.

Aanleiding en context

Het Oudejaarsvuur in Floradorp gaat ieder jaar gepaard met openbare ordeverstoringen, overtredingen en overlast. Het kost de partners veel capaciteit om het zo beheersbaar mogelijk te laten verlopen. Vanuit brandveiligheid- en gezondheidsperspectief vinden de brandweer en GHOR een dergelijk vuur binnen de bebouwde kom bovendien onwenselijk. Contact met de organisator en/of de achterban wordt door professionals regelmatig als intimiderend ervaren. Tot slot zijn er hoge kosten aan het evenement verbonden, o.a. vanwege de jaarlijkse subsidie vanuit de gemeente (€155.000 in 2024).

In de driehoek van 21 oktober, 4 november en 6 januari jl. is daarom gesproken over de toekomst van het Oudejaarsvuur. De driehoek verzocht strategieën uit te werken, waaronder een exit-strategie. In deze oplegger worden het normaliseringsproces beschreven en de verschillende opties en bijbehorende risico's verkend. Daarnaast geeft de oplegger een samenvatting van meerdere feitenrelazen en bestuurlijke rapportages die door stadsdeel Noord, de politie en brandweer zijn opgesteld.

1. Het sociaal-culturele aspect aan Oudejaarsvuur in Floradorp (zie bijlage 1)

- Het Oudejaarsvuur (oorspronkelijk; kerstboomverbranding') is ontstaan in de jaren '50. Met Oud en Nieuw werd ieder jaar een groot vuur gebouwd op een kruispunt midden in de wijk. Dit ging gepaard met grote risico's op brand voor omliggende woningen. In de jaren '80 is het vuur daarom verplaatst naar een grasveld (sinds kort 'Floraveld') aan de rand van de wijk.
- Voorafgaand aan de jaarwisseling bouwen Floradorpers een grote vuurstapel met pallets en kerstbomen. Kinderen bouwen daarvóór hutten met de pallets. Het is een traditie die van generatie op generatie wordt doorgegeven en is opgenomen in de lijst van immaterieel erfgoed in Nederland.
- Het Floradorp is een hechte gemeenschap. Floradorpers regelen en organiseren veel onderling. Veel van hen zijn erg gehecht aan het Oudejaarsvuur en zien inperkingen van de traditie door de overheid als een aanval op hun identiteit. Het verbieden van het Oudejaarsvuur zou de gemeenschap dan ook diep raken. Overigens is bekend dat er ook Floradorpers en andere omwonenden zijn, die tegen het Oudejaarsvuur zijn of er weinig mee hebben.
- Sinds 2019 wordt het Oudejaarsvuur georganiseerd door stichting Flora4Life (F4L). Naast het Oudejaarsvuur houdt de stichting zich onder andere bezig met onderhoud van tuinen van bewoners en het organiseren van activiteiten voor kinderen. Sinds 2024 voert F4L ook werkzaamheden uit voor het stadsdeel en Ymere. Het stadsdeel heeft goed contact met F4L als het gaat om deze activiteiten. Zij zijn een belangrijke partner in de wijk.
- Het contact met F4L verloopt anders wanneer het om het Oudejaarsvuur gaat. Dat wordt door professionals regelmatig als intimiderend ervaren. Een terugkerend patroon is dat F4L aangeeft dat de achterban het niet zal accepteren wanneer onderhandelingen over vergunningsvoorwaarden niet naar hun zin verlopen. Zij refereren daarbij aan de rellen in 2003 toen het Oudejaarsvuur verboden werd.

2. Het ingezette 'normaliseringsproces' (zie bijlage 2 en 3)

De afgelopen twintig jaar heeft het Oudejaarsvuur een grote ontwikkeling doorgemaakt, mede door het door het stadsdeel ingezette normaliseringsproces en de evaluaties:

- In 2002 was het tijdens de jaarwisseling onrustig in Floradorp. Bewoners keerden zich tegen de brandweer. In 2003 verbood de burgemeester daarom het vuur. Dit leidde echter tot nog hevigere rellen. De politie werd bekogeld, de ME werd ingezet en er werden meerdere personen aangehouden.
- Om nieuwe openbare ordeverstoringen te voorkomen besloot de burgemeester in 2004 het vuur weer toe te staan. Maar met vergunningsplicht en voorwaarden. Een voorwaarde was dat vanuit Floradorp een ordedienst moest worden aangesteld. Ook werd na afloop

van de ontbranding een feest georganiseerd om openbare ordeverstoringen te voorkomen. Het stadsdeel kreeg een faciliterende rol.

- In 2014 startte het stadsdeel het ‘normaliseringsproces’. Waar voorheen de kerstbomenverbranding een maatregel was om openbare ordeverstoringen te voorkomen, zou het een evenement ‘voor en door de buurt’ moeten worden. Het moest een evenement worden zoals ieder ander, inclusief een organisator met bijhorende taken en verantwoordelijkheden, transparantie over financiën en heldere vergunningsvoorwaarden. De houtstapel werd kleiner, er kwam 5.1, 2, e hout op de stapel, de kosten namen af en nieuwe maatregelen beperkten de overlast voor de buurt.
- In 2018 stelde het stadsdeel verdere voorwaarden in het kader van het normalisatieproces. De organisatie kon hier niet aan voldoen. Andere bewoners uit het Floradorp meldden zich. Sindsdien organiseert F4L het evenement. Het feest in het buurthuis werd afgeschaft vanwege incidenten en hoge kosten. De faciliterende rol van het stadsdeel nam af.
- In 2020 stelde het stadsdeel een 5.1, 2, e aan om de communicatie tussen de organisatie en de gemeente te vereenvoudigen en de organisatie te helpen met de taken. De edities van 2020 en 2021 gingen niet door vanwege corona. Dit ging gepaard met verschillende openbare ordeverstoringen, brandstapels op verschillende plekken in de woonwijk en het gooien van (zwaar)vuurwerk naar politie.
- In 2022 besloot de driehoek op 31 december tot uitstel van het evenement naar 1 januari i.v.m. de harde wind. Na de mededeling aan F4L trok deze zich direct terug. De houtstapel werd toch aangestoken, onduidelijk door wie. DSP-groep kreeg de opdracht om het evenement te evalueren. Verschillende aanbevelingen werden overgenomen in de vergunning van 2023. Zo kreeg de organisatie opnieuw meer verantwoordelijkheden, was er een Go/No Go moment op 30 december en mocht de stapel alleen bij een gunstige weersverwachting worden opgebouwd tot 8 meter. De leden van de *ordedienst* (de groep bewoners uit het Floradorp) werden voortaan *toezichthouders* genoemd.
- In 2024 werd voor het eerst het aantal bomen (500) en het moment van levering in de vergunning opgenomen.

3. Afgelopen Oudejaarsvuur (zie bijlagen 4, 5 en 6)

Afgezet tegen eerdere edities, en gezien het feit dat er gedurende de jaarwisseling in heel Amsterdam wanordelijkheden zijn, is afgelopen editie van het Oudejaarsvuur volgens de partners redelijk beheersbaar verlopen. Gezien de harde wind besloot de driehoek dat de vuurstapel al op 30 december ontstoken moest worden. F4L gaf gehoor aan dit besluit, ondanks druk vanuit een deel van de achterban om op pas 31 december te ontsteken. Zoals ieder jaar waren er in Floradorp incidenten rondom de jaarwisseling;

- In de weken voorafgaand aan de jaarwisseling stond er in de avonden regelmatig een ton met vuur op het Floraveld, met groepen personen

eromheen. Er werd vaak zwaar vuurwerk afgestoken en er was regelmatig luide muziek. Omwonenden hebben hier meldingen van gemaakt bij politie en stadsdeel. Daarnaast waren aanwezigen regelmatig onder invloed van drank en/of drugs, waaronder een lid van F4L en meerdere toezichthouders.

- Tijdens een opbouwdag ontstond een misverstand tussen 5.1, 2, e 5.1, 2, e en 5.1, 2, e Hierbij werd een pallet naar hem gegooid. 5.1, 2, e voelde zich bedreigd en trok zich terug.
- Op 30 december, vlak vóór de ontsteking van het Oudejaarsvuur, werd door een persoon een toespraak gegeven. De strekking was dat er voortaan niet meer overlegd zal worden met de driehoek en dat men voortaan zelf een vuur zou maken midden in Floradorp.
- Enkele uren na de ontsteking van het Oudejaarsvuur is er een persoon bij een conflict in het vuur geduwd. 8.8 jo. 7 Wpg 8.8 jo. 7 Wpg
- De dag na de ontbranding van het Oudejaarsvuur (op 31 december) stond er een ton met vuur op een kruispunt midden in de woonwijk. Er is door de politie met drie ordebussen op linie opgetreden om het blussen van dit vuur mogelijk te maken. Tijdens dit optreden werd gegooid met stenen, glas en blikken naar de politie. Het vuur is uiteindelijk niet geblust.

4. Terugkerende complicerende factoren

Ondanks de eerdergenoemde verbeteringen voortkomend uit het normaliseringsproces en evaluaties, zijn er complicerende factoren die jaarlijks terugkeren:

- Lokaal geven professionals aan ruimte nodig te hebben voor maatwerk om te kunnen de-escaleren. Dit staat op gespannen voet met het belang van strakke afspraken vanwege de brandveiligheid. Daarbij speelt dat er, gezien eerdere ervaringen en dreiging vanuit de organisatie en achterban, vrees is voor wanordelijkheden bij het nemen van beperkende maatregelen.
- De brandweer vindt dit soort vuren binnen de bebouwde kom – ook met mitigerende maatregelen - eigenlijk ongewenst. Ook vinden zij dat bij de editie in 2023 het risico voor de woningen aan de Buiksloterdijk te groot was geweest. Sinds ‘Scheveningen’ is de brandweer kritischer op dit soort vreugdevuren.
- F4L heeft niet de professionaliteit die bij het organiseren van dit evenement nodig is. Partners geven unaniem aan dat het een lastige partij is om goede afspraken mee te maken ten aanzien van het Oudejaarsvuur. F4L lijkt druk te ervaren vanuit de achterban, en is niet in staat (een deel van) de achterban te begrenzen. De organisatie is niet goed in staat om zich binnen de complexe sociale verhoudingen te bewegen en zich te houden aan de gemaakte afspraken met stadsdeel en politie.

- Jaarlijks wordt geconstateerd dat de door F4L aangestelde toezichthouders hun rol niet goed vervullen. Bij opstootjes of ruzies zetten zij zich niet of onvoldoende in om de orde te bewaren. Daarnaast zijn zij regelmatig onder invloed.
- Contact met F4L vanuit de partners verloopt via collega's met jarenlange ervarin met de organisator en de achterban; 5.1, 2, e 5.1, 2, e en 5.1, 2, e Een gedeelde zorg onder partners is dat één van deze collega's in aanloop naar het Oudejaarsvuur uitvalt. Als gevolg hiervan zou een vervanger de samenwerking met F4L moeilijk in kunnen vullen. Een aanbeveling van de DSP-evaluatie was om 5.1, 2, e 5.1, 2, e toe te voegen voor het evenement. Dat is tot op heden niet gelukt.
- Volgens de partners zijn er geen grote ontwikkelingen meer te verwachten in het normaliseringsproces. De afgelopen twintig jaar zijn stappen gezet en zijn meer verantwoordelijkheden bij de organisator belegd. Maar de gedeelde verwachting is dat F4L niet nog meer verantwoordelijkheden aan kan. Daarnaast zal F4L en/of een deel van de achterban fors strengere maatregelen, zoals het verder beperken van de hoogte van de houtstapel en/of het niet toestaan van kerstbomen, waarschijnlijk niet accepteren. Toch handhaven daarop zal hoogstwaarschijnlijk leiden tot openbare ordeverstoringen.

5. Voorliggende opties (zie bijlage 7)

Ten aanzien van de toekomst van het Oudejaarsvuur zijn er drie opties:

1. Doorgaan, al dan niet onder aangepaste voorwaarden;
2. Per direct stoppen;
3. Gefaseerde afbouw, over een nader te bepalen termijn.

Ad 1. Doorgaan, al dan niet onder aangepaste voorwaarden

Voordeel:
Het doorgaan met het faciliteren en vergunnen van het Oudejaarsvuur past binnen het al jaren geleden ingezette normaliseringsproces, dat juist gestart is om de situatie ter plaatse meer beheersbaar te maken. Dit normalisatieproces heeft er onder andere toe geleid dat de houtstapel de afgelopen jaren in omvang en hoogte is afgenomen en dat er relatief minder ernstige openbare ordeverstoringen plaatsvinden. Het doorgaan doet bovendien recht aan een jarenlange traditie (immaterieel erfgoed) en aan de status en waarde die een deel van de bewoners van Floradorp aan het vuur toekennen. De huidige organisator van het vuur is een partij die ook veel andere initiatieven in de buurt ontplooit en die zich hierbij wel een betrouwbare partner toont. Het doorgaan met het Oudejaarsvuur is positief voor de verhoudingen met deze organisatie en bevordert de verbinding met een wijk waar veel wantrouwen is richting de overheid.

Nadeel:

Brandveiligheid is een factor die moet worden meegenomen bij de beslissing om een evenementenvergunning al dan niet te verlenen. Omdat de brandweer dit type open vuren binnen de bebouwde kom onwenselijk vindt, lijkt het vanuit het oogpunt van brandveiligheid noodzakelijk om aanvullende voorwaarden te stellen indien wordt doorgegaan met het faciliteren en vergunnen van het oudejaarsvuur. Gezien de eerdere adviezen van de brandweer kan gedacht worden aan het verder reduceren van de hoogte van de brandstapel en/of het niet langer toestaan van kerstbomen. Indien dit soort voorwaarden niet zouden worden gesteld, blijft sprake van hoog politiek-bestuurlijk afbreukrisico en een hoog risico op aansprakelijkheid indien er schade ontstaat als gevolg van het vuur. Omdat er bij de organisatie en haar achterban gering draagvlak is voor het nog verder aanscherpen van de voorwaarden (met name het niet toestaan van kerstbomen zal niet snel worden geaccepteerd), zal er veel inzet nodig zijn om de naleving van de voorwaarden te handhaven. Daarbij zijn de beperkte professionaliteit en complexe positie van de organisator en het overwicht van de ontevreden achterban, complicerende factoren. Er is bij het verder aanscherpen van de voorwaarden derhalve ook sprake van een verhoogd risico op openbare orde-incidenten. De toch al disproportioneel hoge kosten (subsidie, ambtelijke capaciteit, inzet politie en andere nood- en hulpdiensten) zullen bij het verder aanscherpen van de voorwaarden eerder toe- dan afnemen.

Ad 2. Per direct stoppen

Voordeel:
Het stoppen met het vergunnen van het Oudejaarsvuur heeft op korte termijn een positief effect op de brandveiligheid en de gezondheid. En op lange termijn waarschijnlijk voor de openbare orde. Het voorkomt dat de overheid een activiteit vergunt die, gezien het juridisch kader waaraan de evenementenvergunning moet worden getoetst, normaal gesproken geweigerd zou worden. Zeker nu de organisator een niet altijd betrouwbare partner is die moeite heeft om zich te bewegen binnen de complexe sociale verhoudingen. En die niet de professionaliteit heeft die we van een organisator van een dergelijk risicovol evenement verwachten. Het past daarmee binnen de ingezette lijn om hoger in te zetten op veiligheid bij evenementen. Het stoppen met het vuur zal door een deel van de omwonenden ook positief worden ontvangen. Het politiek-bestuurlijk afbreukrisico en het juridisch risico op aansprakelijkheid is, bij schade als gevolg van het vuur, aanzienlijk lager. De breuk met het ingezette normalisatieproces kan worden onderbouwd omdat er geen verbetering in de samenwerking meer optreedt, er zich nog steeds incidenten voordoen en het verleden uitwijst dat strengere voorwaarden niet of nauwelijks worden geaccepteerd. De kosten voor de subsidie (€155.000,-) vallen per direct weg en op langere termijn zal er ook minder ambtelijke capaciteit (inclusief 5.1, 2, e en inzet nood- en hulpdienstennodig zijn.

Nadeel:
Het per direct stoppen met het faciliteren en vergunnen van het oudejaarsvuur impliceert een breuk met het ingezette normalisatietraject en zal op veel weerstand stuiten bij de organisator, maar vooral ook bij haar achterban. Het

frame zal zijn dat ondanks dat de Floradorpers al veel water bij de wijn hebben gedaan en het maximale doen om het vuur beheersbaar te laten verlopen (met relatief goede resultaten), de overheid toch haar handen ervan aftrekt. Dat zal een negatief effect hebben op de kwetsbare relatie tussen de overheid en deze buurt en zal het vertrouwen in de overheid verder doen afnemen. Het zal ook een negatief effect hebben op de relatie met F4L en daarmee mogelijk ook op de overige activiteiten die F4L in de buurt onderneemt. Er zullen door F4L mogelijk rechtsmiddelen worden aangewend tegen het besluit om te stoppen, maar gezien het juridisch kader wordt deze procedure niet als kansrijk gezien. Het per direct stoppen brengt ook een verhoogd risico met zich mee op niet gefaciliteerde vuren en ernstige openbare ordeverstoringen met benodigde (forse) inzet van brandweer en politie. Deze ongeregeldheden zullen zich waarschijnlijk nog enkele jaren voordoen (en niet alleen rond Oud en Nieuw), voordat ze vermoedelijk uitdoven. Er is indien er direct wordt gestopt beperkte tijd om een participatietraject op te starten en een goed alternatief uit te werken.

Ad 3. Gefaseerde afbouw, over een nader te bepalen termijn

Voordeel:
Het bieden van een overgangstermijn doet recht aan de belangen van de organisator, haar achterban en omwonenden die het vuur een warm hart toedragen. Het geeft de organisator, achterban en buurt gelegenheid om afscheid te nemen van een diepgewortelde traditie. Het geeft ruimte om een participatietraject vorm te geven en (in gezamenlijkheid) een goed alternatief uit te werken.

Nadeel:
Gelet op het advies van de brandweer, zullen - zeker als de afbouwtermijn langer is dan een jaar- aanvullende voorschriften noodzakelijk zijn om de brandveiligheid te waarborgen. Deze stuiten op verzet bij organisatie en achterban en zullen, tezamen met het besluit om op termijn te stoppen, zorgen voor een verhoogd risico op (ernstige) verstoringen van de openbare orde. Voor in ieder geval de duur van de afbouwtermijn en mogelijk ook daarna zal er dus extra inzet van politie, brandweer en toezichthouders nodig zijn. Er zullen door F4L mogelijk rechtsmiddelen worden aangewend tegen het besluit om te stoppen. Hoe langer de afbouwtermijn, hoe meer afbreuk dit doet aan kracht van de (juridische) onderbouwing om de evenementenvergunning te weigeren (hoe zwaarwegend zijn die argumenten nog als het evenement desondanks nog een aantal jaren mag doorgaan?).

6. Vervolgstappen

- Indien besloten wordt om het Oudejaarsvuur te blijven faciliteren, zullen de gesprekken met F4L over de voorwaarden van vergunningverlening voor de zomer starten. Eventuele aanvullende maatregelen kunnen daarin meegenomen worden.
- Indien de driehoek besluit om (gefaseerd) te stoppen met het faciliteren van het Oudejaarsvuur, zal dit zo snel mogelijk moeten worden

medegedeeld met F4L. Het verguntraject start normaal gesproken rond mei, dus daarvóór moet de boodschap met hen medegedeeld zijn. Er zal een raadsbrief worden opgesteld nadat de boodschap aan F4L is medegedeeld. Indien besloten wordt om per dit jaar te stoppen, is er beperkte tijd om een alternatieve viering te bedenken, al dan niet samen met F4L en in de vorm van een participatietraject. Voor komende jaarwisseling(en) worden scenario's uitgewerkt met een escalatieladder en hoe te handelen bij wanordelijkheden, zoals rellen en/of ongecontroleerde vuren in Floradorp

Datum	**Afgestemd in**
December ‘24 - maart '25	Projectgroep Toekomst Oudejaarsvuur
13 februari 2025	Veiligheidsoverleg Noord
17 maart 2025	Staf Veiligheid stadsdeelvoorzitter Noord
24 maart 2025	Staf burgemeester – OOV (in aanwezigheid van stadsdeelvoorzitter Noord)
31 maart 2025	Driehoek

Meegezonden stukken

- Bijlage 1: Memo sociaal-cultureel perspectief op Oudejaarsvuur
- Bijlage 2: Overzicht normalisatieproces stadsdeel Noord
- Bijlage 3: DSP-rapport evaluatie Oudejaarsvuur 2022
- Bijlage 4: Feitenrelaas afgelopen editie stadsdeel Noord
- Bijlage 5: Feitenrelaas afgelopen editie brandweer
- Bijlage 6: Bestuurlijke rapportage van de politie
- Bijlage 7: Tabel met opties voor de toekomst en bijbehorende risico’s